דברים ב

א. אין פסוק[1] „ויהי בארבעים שנה גו׳ דבר משה אל בני ישראל גו׳", זיינען פאראן צוויי פירושים פון צוויי פשטנים — וואס זיינען געווען די רייד פון משה צו אידן:

(א) רש״י ברענגט (אראפ פון ספרי[2]), אז דאס זיינען געווען דברי תוכחה („שלא הוכיחן אלא סמוך למיתה"). (ב) דער ספורנו זאגט: „החזיר להם כל התורה כולה עד הנה בכלל"[3].

די צוויי פירושים זיינען ניט בסתירה איינער צום אנדערן, ווייל הא והא איתנהו בי״[4]: אין ספר דברים זיינען דא דברי תוכחה און עס ווערט אין אים איבערגעחזרט „כל התורה כולה"[5], ווי דאס איז מודגש אויך אין זיין נאמען — משנה תורה. און די נפק״מ צווישען די צוויי מפרשים: וואס איז מער בהדגשה, אדער נאכמער — וואס איז מער עיקר.

מ׳דארף אבער פארשטיין: וויבאלד אז דבר משה גו׳ גייט אויפ׳ן גאנצן ספר דברים, דארף מען זאגן, אז יעדע פון די ביידע זאכן — (א) דברי תוכחה, (ב) משנה תורה — איז כלול זה מזה, אדער אז זיי האבן א תוכן משותף.

ב. דער חילוק צווישן די ערשטע פיר ספרים און ספר דברים זאגט די גמרא[6], אז די פיר ספרים זיינען „מפי הגבורה", און משנה תורה האט משה געזאגט „מפי עצמו".

דער פשט פון „מפי עצמו" איז ניט, אז „משנה תורה" האט משה, ח״ו, געזאגט פון זיך אליין — זיינע אייגענע רייד[7], נאר ווי רש״י[8] איז דאס מסביר במק״א: משה לאו מאליו הי׳ שונה להם משנה תורה כו׳ אלא כמו שקבלה הוא והי׳ חוזר ומגיד להם, וכל מה שכתוב בדברות האחרונות הי׳ כתוב בלוחות וכן שמע בסיני: און ווי תוס׳[9] זאגט אז דאס וואס „משה מעצמו אמרם" איז געווען „ברוח הקודש".

איז ניט מובן: וויבאלד אז אויך משנה תורה האט משה געזאגט ניט זיינע ווערטער, נאר ער האט עס געזאגט ברוח הקודש — „שכינה מדברת מתוך גרונו"[10] [וואס דערפאר[11] האט ער

1) פרשתנו א, ג.

2) עה״פ. וכן עה״פ א, א.

3) ראה חגיגה (ו, ריש ע״ב. וש״נ): ונשתלשו בערבות מואב. וראה פרש״י שם ד״ה ונשתלשו. פרש״י עה״ת ר״פ בהר. ולהעיר מפרש״י פרשתנו א, ה.

4) ראה הקדמת הרמב״ן לספר דברים. צרור המור ריש פרשתנו. ועוד.

5) ראה טעהמ״צ להאריז״ל פ׳ האזינו: ספר דברים הוא משנה תורה וחוזר וכולל כל מה שבחומשים ראשונים כו׳. ולהעיר מפרש״י זכחים (קטו, סע״ב): ונשתלשו בערבות מואב, משנה תורה כו׳.

6) מגילה לא, ב. — בגמרא איתא „קללות שבמשנה תורה" (ועי״ש בפרש״י ד״ה משה. פרש״י תבא כח, כג), וכ״ה בזהר דלקמן הערה 13. אבל בזח״ג רסא, א: האי דאקרי משנה תורה משה מפי עצמו אמרן. וראה ש״ך עה״ת, אוה״ח ריש פרשתנו. ועוד. וראה בארוכה אוה״ת ריש פרשתנו.

7) שהרי „האומר שאין התורה מעם ה׳ .. אפילו תיבה אחת, אם אמר משה אמרו מפי עצמו ה״ז כופר בתורה" — רמב״ם הל׳ תשובה פ״ג ה״ח. פיה״מ להרמב״ם סנהדרין פ׳ חלק יסוד השמיני. ואבוהן דכולהי — רמב״ם הל׳ תפלה פי״ג ה״י.

8) סנהדרין נו, ב ד״ה כאשר צוך.

9) מגילה שם ד״ה משה.

10) נסמן בלקו״ש ח״ד ע׳ 1087.

11) לקו״ת בחקותי ג, א.

*) בפסקי דינים להצ״צ חידושים על הרמב״ם שם (ע׳ 686): ואף שכ׳ התוס׳ וברוה״ק, מ״מ עכ״פ אי״ז דומה למפי הגבורה .. עכצ״ל דזהו רק בקללות שבמשנה תורה אבל כל ספר משנה תורה משה מפי הגבורה אמרו.

אבל לכאורה אין כוונתו לפרש כן במקום שלא נזכר „קללות" (זח״ג דלעיל הערה 6), והרי בלאה״כ עכצ״ל דכמה דרגות ב„מפי הגבורה" ועד „אנכי ולא יהי׳ לך מפי הגבורה שמענום" (מכות כד, רע״א).

געזאגט „ונתתי מטר גו״[12], ווייל דאָס איז וואָס „רוח הוי׳ הוא שדיבר״[13] — היינט פאַרוואָס ווערט עס אַנגערופן „מפי עצמו״?

די זעלבע שאלה איז אויך אויף דעם וואָס די גמרא[14] זאָגט, אַז „אפילו למאן דלא דריש סמוכים בעלמא, במשנה תורה דריש״ — און דער ראב״ן[15] איז מסביר: „וטעמא משום דכל התורה מפי הגבורה נאמרה ואין מוקדם ומאוחר אבל משה שסידר משנה תורה פרשה אחר פרשה לא סידר אלא להדרש״ —

איז אויך אין דעם ניט מובן: וויבאַלד אַז משנה תורה האָט משה געזאָגט „ברוח הקודש״ — פאַרוואָס איז דער סדר אין דברים תלוי אין משה, משא״כ אין די ערשטע פיר ספרים (וואָס זיינען אויך איבערגעגעבן געוואָרן צו אידן דורך משה רבינו)?

ג. דער ביאור אין דעם:

חז״ל[16] זאָגן אלפיים שנה קדמה תורה לעולם, וואָס „קדמה״ מיינט ניט (נאָר) אין זמן, נאָר (בעיקר) אין מעלה וחשיבות[17]: תורה מצד עצמה איז אינ־גאַנצן העכער פון וועלט; און דעריבער, כדי תורה זאָל אַראָפקומען אין וועלט, מוז עס זיין דורך א ממוצע, וואָס האָט אין זיך ביידע ענינים[18] (ער איז העכער פון וועלט, און ער איז אין וועלט), און דערפאַר קען ער זיי מחבר זיין.

דער ממוצע צווישן תורה און וועלט איז משה רבינו — וואָס ביי אים געפינט מען צוויי קצוות[19]: ער איז געווען בתכלית הביטול, ניט מציאות, „ונחנו מ״ה״[20] — א ביטול וואָס איז העכער פון וועלט; און פון דער צווייטער זייט איז ער געווען שלימות המציאות[21] ווי מציאות איז מצד וועלט [וואָס דערפאַר איז ער אויך געווען „בעל קומה״[22] — „עשר אמות״[23], וואָס איז א סך מער ווי דער שיעור קומה הרגיל פון א בן אדם: ג׳ אמות[24]] —

און דערפאַר האָט ער געקענט מחבר זיין תורה, וואָס איז העכער פון וועלט, מיט וועלט.

---

12) עקב יא, יד.

13) ראה זח״ג (ז, רע״א. רסה, א): מפי עצמו מפי ההוא קול דאחיד ביי׳.

14) ברכות כא, ב. יבמות ד, א.

15) סי׳ לד (נעתק בהגהות מהר״ב רנשבורג יבמות שם). ופליג על תוספות יבמות שם סד״ה וכי. רמב״ן וריטב״א שם.

16) ראה מדרש תהלים צ, ג. ב״ר פ״ח, ב. תנחומא וישב ד׳. זח״ב מט, א. ועוד.

17) ראה ד״ה איתא במדרש תילים תרנ״ג (סה״מ תש״ח ס״ע 272). ובכ״מ.

18) בדוגמת מתורגמן שיש לו איזה קצת ערך אל המשפיע ולכן ביכלתו לקבל ההשפעה מן המשפיע ויש לו ג״כ ערך אל העם שע״י יכולים לקבל ההשפעה כו׳ (ראה בארוכה ד״ה פנים בפנים תרנ״ט (ע׳ קצ ואילך). המשך תרס״ו ע׳ קכ־ג). וראה בארוכה שיחת ש״פ מטו״מ תשל״ז.

19) להעיר גם ממחז״ל (דב״ר פי״א, ד. מדרש תהלים (באבער) מזמור צ׳) דמשה „מחציו ולמטה איש מחציו ולמעלה האלקים״ — ראה רד״ה פב״פ שם.

וגם בנבואתו ב׳ קצוות שבפנים: דרגת נבואתו למעלה מכל הנביאים, ולאידך הי׳ „עומד על עומדו״ (לא ככל הנביאים שהיו „יראים ובהלים ומתמוגגין״) — ראה בכ״ז רמב״ם הל׳ יסוה״ת פ״ז ה״ו. פיהמ״ש סנהדרין פ׳ חלק יסוד השביעי. ח׳ פרקים פ״ז.

20) לשון הכתוב בשלח טז, ז־ח.

21) להעיר מפיה״מ להרמב״ם סנהדרין פ׳ חלק יסוד השביעי: הנבחר מכל מין האדם.

22) ראה שבת צב, א. ובנדרים (לח, א): גבור ועשיר • כו׳ וכולן ממשה.

23) ברכות נד, ב. ושי״ב. וראה שבת שם.

24) ראה עירובין מח, א. וברשב״ם ורמב״ן ב״ב (ק, סע״ב) שזהו ביחד עם הראש.

•) על השינויים בין מס׳ שבת, נדרים ורמב״ם הל׳ יסוה״ת פ״ז בתחילתו — ראה לקוטי לוי״צ אגרות ס״ע תא ואילך. וראה לקו״ש חכ״ג ע׳ 82 ואילך.

ד. עס זיינען דאָ צוויי אופנים[25] ווי אַ השפעה גייט דורך ע"י ממוצע[26]:

(א) בדרך „מעבר"[27] — די השפעה ווערט ניט פאַראינציקט מיטן ממוצע אין אַן אופן פון התלבשות אין אים, ובמילא איז דער ממוצע ניט פועל קיין שינוי אין דער השפעה; דער אויפטו פונעם ממוצע איז נאָר דאָס, וואָס ער טראָגט אַראָפּ די השפעה (ווי זי איז) פון אַ העכערער אין אַ נידעריקער מדריגה.

(ב) בדרך „התלבשות"[27] — די השפעה ווערט נתלבש און פאַר־אינציקט מיטן ממוצע, וואָס דורכדעם ווערט אַ שינוי אין דער השפעה — זי ווערט לפי ערך ובדרגת הממוצע — און דורך דעם קענען דערנאָך די מקבלים נעמען די השפעה אויך אין זייערע כלי ההשגה.

און דאָס איז דער חילוק צווישן די ערשטע פיר ספרים און משנה תורה[28]:

---

25) דוגמא הכי פשוטה: כתיבת דבר שכל ע"י אצבעות היד, שאין האצבע משנה השכל, והשכל עובר דרך האצבעות רק דרך מעבר לבד; התלבשות השכל במוח, או בשאר כחות הנפש (כגון התלבשות השכל במדות), שהשכל מתצמצם בהם לפי ערכם (ד"ה יין ושכר שבהערה הבאה. המשך תרס"ו ע' תכה. ועוד). וראה בארוכה שיחת ש"פ מטו"מ הנ"ל. לקמן ע' 141.

26) ראה בכ"ז אוה"ת שמיני (כרך ב') ד"ה יין ושכר פ"ו. סד"ה פנים בפנים שם (ע' קצד־ה). וראה ד"ה עוטה אור ה'ש"ת. ובכ"מ.

27) ראה החילוק דמעבר והתלבשות — תניא קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנח, א). לקו"ת מסעי פט, ב ואילך. ובארוכה ד"ה יין ושכר הנ"ל. ועוד.

28) ראה אוה"ת פרשתנו ע' ו. ועי"ג כ"ב לקו"ת שה"ש כ, ג. אוה"ת אמור ע' תתמ־מא (סה"מ תרכ"ו ע' שטז ואילך).

בד"ה פנים בפנים שם מבואר, דממוצע דמשה הוא בדרך מעבר לבד (וממוצע שבעולמות הוא בדרך התלבשות. וראה ג"כ ד"ה עוטה אור שם. ובכ"מ) — אבל מובן, שכמה מדריגות ב„מעבר" ו„התלבשות", שלכן ההתלבשות דמשנה תורה נק' מעבר בערך ההתלבשות דממוצע שבעולמות [שלכן גם משנה

אין די ערשטע פיר ספרים איז משה געווען אַ ממוצע בדרך „מעבר" [אדער אין לשון פון רש"י[29]: נעשה שליח] — אָט די דברי תורה זיינען ניט נתפס געוואָרן אין זיין השגה אין אַן אופן פון התלבשות, נאָר זיי זיינען געבליבן אין דער דרגא פון „(מפי) הגבורה"; דאָקעגן משנה תורה, כאָטש אויך דאָס איז געזאָגט געוואָרן „ברוח הקודש", האָט זיך אָבער דער „רוח ה'" אַנגעטאָן און איז נתפס געוואָרן אין השגת משה בדרך התלבשות — און דערפאַר ווערט עס אַנגערופן „מפי עצמו"[30].

און דאָס איז אויך די הסברה פאַר־וואָס אפילו לויטן מ"ד אַז בעלמא „לא דריש סמוכים" איז „במשנה תורה דריש":

די ערשטע פיר ספרים, היות זיי זיינען ניט געקומען בהתלבשות אין שכל פון משה, איז הגם אַז דער סדר הכתובים איז אין זיי בתכלית הדיוק[31] — איז עס אָבער אַ „העכערער" סדר, די „סמוכים" זיינען ניט לויט דער השגה פון נבראים — און דערפאַר איז „לא דריש סמוכים";

משא"כ אין משנה תורה, וואָס דער דבר ה' האָט זיך מתלבש געווען אין השגת משה, איז אויך דער סדר הדברים והכתובים אויסגעשטעלט לויט השגת

תורה הוא „דבר ה' ממש" — ראה ד"ה פב"פ שם, שזה שתורה היא „דבר ה' ממש" הוא לפי שהממוצע דמשה הוא רק בדרך מעבר], אף שבערך ד' ספרים הראשונים נק' התלבשות. ואכ"מ.

29) מגילה שם ד"ה משה מפי הגבורה (הובא בלקו"ת שם).

30) ראה ג"כ תפארת ישראל — למהר"ל מפראג — פמ"ג.

31) ראה של"ה חלק תושבע"פ (תב, ב) — דאף שאין מוקדם ומאוחר בתורה, „תורתינו הקדושה אשר היא בתכלית השלימות ובודאי היא המסודרת בתכלית הסידור כו'", ע"ש.

משה (און נבראים), ובמילא — „דריש סמוכים".

ה. מ'דארף אבער פארשטיין: למה עשה ה' ככה, אז (משנה) תורה זאל זיין בהתלבשות אין דער השגה פון משה, אזוי אז עס זאל הייסן „מפי עצמו"? — לכאורה איז עס בלויז אן ענין פון ירידה.

איז דער ביאור אין דעם:

בשעת א השפעה ווערט ניט נתלבש אין דעם ממוצע, בלייבט זי בעצם העכער פון השגת המקבלים, וויבאלד אז פאר דעם איז זי במהותה ניט אין זייער גדר און דער ממוצע איז איר ניט משנה; און דער ענין פון דער השפעה, וואס די מקבלים „נעמען" און וואס ווערט נתעצם אין זייער השגה, איז עס ניט אינעם ערך פון דער השפעה עצמה.

און דעריבער, ווען תורה וואלט אראפגעקומען למטה בלויז בדרך מעבר דורך משה, וואלטן אידן מיט זייערע כלי השגה ניט געקענט משיג זיין דעם עצם התורה און „נעמען" דעם „דבר ה'", וואס איז העכער פון השגה[32]; דאס וואס זייער שכל וואלט יע משיג געווען, וואלט געווען א הארה וכו' פון „דבר ה'"[33].

און דאס איז דער אויפטו פון משנה תורה, אז דורך דעם וואס משה „החזיר להם כל התורה כולה" ווי עס איז נתלבש געווארן אין זיין כלי השגה (מפי עצמו) — איז דערנאך, ווען א איד לערנט תורה, אין וועלכן מצב ער זאל נאר זיין [אפילו וועז ער איז ניט טהור ר"ל], „נעמט" ער די תורה און ווערט נתעצם מיט „דברי כאש"[34], „דבר ה' ממש"[34a].

און וויבאלד אז דער „החזיר להם" איז געווען בנוגע „כל התורה כולה" — ווערט עס אזוי אויך בלימוד פון די ד' ספרים.

ווארום משה איז דער ממוצע וואס איז מחבר אלע אידן מיטן אויבערשטן[35] [אויך די וועלכע זיינען בשפל המצב — כידוע אין דעם ענין פון „מאין לי בשר"[36], אז משה האט זיך ניט געקאנט משפיל זיין אין דער השפעה פון בשר (תאוה)[37]; ביז דער אויבערשטער האט אים געזאגט „אספה לי שבעים איש מזקני ישראל גו' ואצלתי מן הרוח אשר עליך גו'"[38] — אויך די השפעה האט געמוזט זיין דורך (אצילות רוחו של) משה, ווייל אלע השפעות צו אידן קומען דורך משה דוקא[39],

און דערפאר, דורכדעם וואס תורה האט זיך אנגעטאן אין דעם „ממוצע" פון משה רבינו, אין אלע זיינע „עשר אמות", אויך אין דער נידעריקסטער אמה — קומט אן די תורה צו אלע אידן, אפילו צו א פשוט שבפשוטים.

ו. ווי קענען פארט זיין ביידע הפכים צוזאמען — אז תורה וואס ווערט נתלבש אין שכל הנברא ביז אז נקראת

---

32) והכלי לדבר ה' הוא רק ע"י ביטול בתכלית, לימוד באופן דתען לשוני אמרתך כו' כעונה אחרי הקורא.

33) ראה ד"ה פב"פ שם, „שאם הי' מרגיש הי' מתעצם הדבר ה' בו ואח"כ הי' יוצא א"כ אין זה דבר ה' ממש כ"א דבר משה מה שקיבל מה' כו'".

34) ראה ברכות כב, א.

34a) ראה גם לקו"ש חל"ו ע' 41 ואילך.

35) ד„אנכי עומד בין ה' וביניכם בזה" (ואתחנן ה, ה).

36) בהעלותך יא, יג.

37) תו"א יד, א. ובכ"מ. וראה ג"כ לקו"ת בהעלותך לא, ד. לג, ב.

38) בהעלותך שם, טז-יז.

39) ד"ה צאינה וראינה תרס"ם. המשך ר"ה תרצ"ה פ"ט (סה"מ קונטר' ח"ב שלג, ב).

על שמו[40] און ער קען מוחל זיין על כבודו וועלכער איז מצד התורה[41], זאל בה בשעה זיין „דבר ה׳״[42]?

— איז עס דערפאר וואס משנה תורה נעמט זיך פון עצמותו ית׳[43], וואס איז העכער פון התחלקות: אורות וגילויים, אפילו די אורות הכי עליונים, זיינען בגדר התחלקות; און דערפאר איז — אדער זיי וועלן נתגלה מיט זייער גאנצן תוקף (אויב זיי קומען ניט אין התלבשות), אדער עס וועלט אין זיי א שינוי וירידה (אויב זיי קומען בהתלבשות אין די נבראים).

דוקא מצד עצמותו ית׳ וואס איז לגמרי ניט בגדר התחלקות ושינויים, קענען זיין ביידע ענינים כאחד[44]: די השפעה קומט אראפ בהתלבשות אין נברא, ביז אז מען זאגט אויף דעם[45] „מפי עצמו״ — די השגה פון א נברא, און בה בשעה איז עס במהותה „דבר ה׳״[46].

און דאס איז דער חילוק צווישן די ערשטע פיר ספרים און משנה תורה:

די ערשטע פיר ספרים זיינען „מפי הגבורה״: און נאכמער, ווי דער רמב״ן[47] שרייבט, אז זיי זיינען געשריבן געווארן ווי א „שלישי המדבר״ און דערציילט (אז „וידבר ה׳ אל משה״ וכיו״ב) — טייטשט חסידות[48], אז דאס איז עצמות המאציל וואס איז העכער פון (שם) הוי׳, און דערפאר איז בכחו צו מחבר זיין „הוי״ מיט „משה״,

פונדעסטוועגן, דאס גופא וואס ער ווערט אנגערופן „שלישי המדבר״ (וואס איז מחבר די צוויי — „הוי״ מיט „משה״) ווייזט א ס׳איז שייך, כביכול, התחלקות:

משא״כ משנה תורה איז פון עצמותו ית׳, וואס איז העכער אפילו פון „שלישי המדבר״. און דערפאר קענען און זיינען דא ביידע קצוות — „מפי עצמו״ (פון משה) און צוזאמען דערמיט — „דבר ה׳״.

ז. דער ענין הנ״ל אין משנה תורה, איז פארען דוגמתו אין עבודת האדם — אין דער עבודה פון תשובה:

די תנועה פון תשובה קומט פון דעם בעל תשובה אליין[49], וואס רום ויבאלד אז פארן חטא איז ער געווען אפגעריסן פון אלקות ר״ל, קומט אויס, אז זיין התעוררות תשובה איז ניט מצד א גילוי אור מלמעלה (צו ווען ער איז ניט קיין כלי), נאר פון זיך אליין.

ס׳איז דאך אבער א כלל[50], אז יעדע התעוררות קומט דורך א נתינת כח מלמעלה — איז דער ענין אין דעם, אז דער כח אויף תשובה איז פון „העלם העצמי דא״ס״[51], וואס ווערט נמשך אין אן אופן נעלם, אזוי, אז די תנועה פון

40) ע״ז יט, א.
41) קידושין לב, ריש ע״ב.
42) ראה לעיל הערה 33.
43) ראה אוה״ת פרשתנו ע׳ ז׳. אמור ע׳ תתמא (סה״מ תרכ״ו ע׳ שיז־ח).
44) להעיר ג״כ מד״ה זאת תורת הבית תרפ״ט (סה״מ קונט׳ ח״א מא, ב ואילך), דדוקא משום שהנשמה היא עצמי יכולה להתלבש בגוף כו׳ בהתלבשות ממש, כי העצמי אינו מקבל העלמות והסתרים, עי״ש באריכות.
45) ראה אוה״ת אמור שם (ס״ע תתמ. סה״מ תרכ״ו שם): כאלו משה מפי עצמו אמרן כו׳.
46) להעיר מתו״א בא ס, ב־ג.
47) בפתיחתו לפירושו עה״ת.
48) אוה״ת ריש פרשתנו. וראה שם אמור ע׳ תתלט ואילך (סה״מ תרכ״ו ע׳ שטו ואילך).
49) ראה בכ״ז המשך תער״ב ח״ג ע׳ ז׳ש ו ואילך. וראה גם לקו״ש ח״ט ע׳ 63 ואילך ובהערה 3 שם.
50) ראה המשך תער״ב שם ע׳ א׳שכח: בהכרח שזהו ע״י אור עליון דוקא. וראה ויק״ר פכ״ז, ב.
51) המשך תער״ב שם ע׳ א׳שלג.

תשובה איז (כאילו) פון דעם בעל תשובה מצד עצמו [מעין ווי עס האָט זיך פריער געריעדט אין דעם ענין פון „מפי עצמו" פון משנה תורה].

און דאָס איז דער קשר צווישן די צוויי פירושים וועגן דעם תוכן פון ספר דברים — (א) דברי תוכחה, (ב) „החזיר להם כל התורה כולה": דברי תוכחה, איז תכליתם דער ענין פון תשובה, און עבודת התשובה האָט דעם זעלבן ענין ועילוי עצמי וואָס איז דאָ אין משנה תורה[52], כנ"ל.

ח. ומובן, אַז כשם ווי עס האָט גע־דאַרפט זיין דער עילוי פון משנה תורה אַלס הכנה פאַר דער ערשטער כניסה פון אידן אין א"י[53], עד"ז איז אויך איצט, ווען מ'מאַכט די הכנות צו דער כניסה לארץ ישראל דורך משיח צדקנו —

און דאָס איז דער גילוי פון תורת החסידות, ובפרט תורת חסידות חב"ד, וואָס האָט דעם זעלבן תוכן הנ"ל ווי משנה תורה: אין חסידות חב"ד וועלן ערקלערט ענינים פון אלקות אין אן אופן אַז חב"ד פון דעם מענשען זאָל קענען פאַרשטיין, ביז אין אן אופן אַז עס וועלט אַ „יחוד נפלא כו' להיות לאחדים ומיוחדים ממש מכל צד ופינה"[54]

און לאידך וועלט עס דורכדעם ניט נשתנה ח"ו, עס בלייבט אלקות[55];

און דער כח דערויף איז מצד דעם וואָס תורת החסידות איז דער גילוי פון בחי' „יחידה" שבתורה (ווי געריעדט אַמאָל[56] באריכות), „עצם פנימיות התו־רה"[57], און דערפאַר וועלט ער ניט נשתנה אויך ווען ער שטייט אין אַ התלבשות אין שכל אנושי.

און דאָס איז אויך די שייכות צווישן תורת החסידות און „יפוצו מעינותיך חוצה" — אַז דער „מעין" אליין דאַרף אַראָפקומען אין „חוצה"[58] — ווייל וועלט קען אויפטאָן אין דעם „חוצה" (וואָס מצד עצמו האָט ער לכאורה קיין שייכות ניט צו די „מעינות"), איז עס דוקא בכח פון דעם „מעין" אליין[59].

און דערפאַר איז דאָס די הכנה צו „קאתי מר"[60], ווייל דאָן וועט נתגלה וועלן דער „וידע כל פעול כי אתה פעלתו"[61], אַז אויך דער „חוצה" שב„חוצה"[62] — דער „פעול" אַליין [ווי ער איז בחיצוניותו, מ'זעט ניט זיין פאַר־בונד מיטן כח הפועל] — איז מיוחד מיטן אויבערשטן, דערפאַר וואָס „אתה[63] — עצמותו ית' — פעלתו"[64].

(משיחת ש"פ וארא תשכ"ו).

---

52) עפ"י המבואר בפנים השייכות דדברי תוכחה (תשובה) ומשנה תורה, דבשניהם הו"ע ד„(מפי) עצמו" — כי ההתעוררות מלמעלה לתשובה היא באופן נעלם — יומתק זה שהדברי תוכחה (דריש פרשתנו) „הזכירם ברמז" (פרש"י ריש פרשתנו).

53) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1088 ואילך.

54) תניא פ"ה.

55) שלכן צ"ל והירות יתרה לשמור „דברי הרב" — סה"מ תש"ח ע' 296. ועוד.

56) קונטרס ענינה של תורת החסידות סעיף ה' ואילך.

57) ד"ה פדה בשלום תרפ"ה, בשם אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (י"ט כסלו עטר"ת — סה"מ עטר"ת (קה"ת, תשמ"ח) ע' תרעג).

58) ספר השיחות תש"ד ע' 106. וראה לקו"ש חט"ו ע' 3־282. ועוד.

59) ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 8־287.

60) אגה"ק דהבעש"ט — נדפסה בסו"ס בן פורת יוסף. ובכ"מ.

61) נוסח התפלה דר"ה.

62) ראה בכתבי האריז"ל (בסידורו שם. ועוד) ש„פעול" קאי על עשר.

63) ראה ד"ה תפלין דמארי עלמא תרנ"ג פי"ב. חכמות בחוץ תרצ"ד ס"ב (סה"מ קונטרסים ח"ב רצו, א־ב). ועוד.

64) ראה ביאוה"ז לאדהאמ"צ בשלח מג, ג. ד"ה ולקחתם תרס"א. ובכ"מ — דיש הנברא שייך ליש האמיתי דוקא.